

מסורת הש"ס

(א) [שבת קי"ט: ג] גשם קטן, (ג) [ג'ל משריג שריג קטן], (ד) [ג'ל ערוך ערך שריג ג'], (ד) [ג'ל ומה], (ה) [לימא שם ועיין חוס' לעיל יד, ד"ה ונסבין], (ו) [ג'ל רי"ח, ו] [דף קי: ד"ה כדלא],



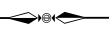
תורה אור השלם

1. אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדש וקראת לשבת ענג לקדוש יי מבדד ובבדתו מעשות דרכיך ממזוא חפצך דבר רב: ישעיהו נח יג



הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ותמוה וכו' ושרי כדאמרי' פ' דס שמיטה:



הגהות מהר"ב רנשבורג

(א) תוס' ד"ה כדלא עילו בשבא שרי וכו' כ"ל:



מוסף רש"י

טחאי. ריקקין טחין פניהן בשומן אלה או בשמן (שבת קי"ט.), מי עדיפת לן מינה. כלום אמה חשוב לנו מן השבת, לכבוד שבת הכנוסם ולא היינו יודעים שחבא (שם). דטוחלי. טוחל, סומקא חלף סומקא (שם קכט.).

ומשום שמנונית. קאמר דאוסרת את המתבשל עמה לפי שזולע מן הטרפה ואינה נאסרת אם של היתר היא ובשלה עם טרפה אינה נאסרת לפי שטרודה לפלוט כל שעה ואינה צולעת כלום אבל דמא דנפיק מינה דכשרה מיבעיא לי אי אסיר אחריני אי לא דאיכא למימר דמא דהיתירא הוא שהרי עיקרה דס וכל זמן שלא פירש פשיטא לי דמותר וכי פירש מיבעיא לי מאי: **קניא בקופיה.** הקנה עם כל המחובר לו הריאה והלז וככד וכולן נתבשלו יחד: **דלמא פי קנה חוץ לקדרה הוּס.** וסימפוני הככד שופכין דרך קנה הככד לתוך קנה הגדול של ריאה ויוצא דם דרך חללו חוץ לקדרה: **אי נמי חליט הוּס מעיקרא.** ונתבשל דמו בתוכו כדי שלא יפלוט עוד כשיבשלוה עם האחר ודמו המוצלע בתוכו מותר כל זמן שלא יאל: **חליט ליה בחלא.** צומתו בתומץ שהחומץ צומתו אשטרוינג'ט ושוב אינו פולט עולמית והדר מבשלי ליה עם צשר אחר: **חלא אסיר.** אותו חומץ שנצמת בו אסור דקסבר מוציא מנקת מן הדס: **כי היכי דפליט הדר בלע רב בר שבא איקלע לבי רב נחמן אייתו ליה כבדא שליқа ולא אבל אמרו ליה בר בי רב דלגיו לא אכיל ומנו רב בר שבא אמר להו רב נחמן גאמו לשבא כתנאי ר' אליעזר אומר הככד אוסרת ואינה נאסרת מפני שפולטת ואינה בולעת ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר מתובלת אוסרת ונאסרת ^אשולוקה אוסרת ונאסרת ^ברבה בר רב הונא אקלע לבי רבה בר רב נחמן אייתי לקמיה תלת סאוי טחאי אמר להו מי הוה ידעיתו דאתינא אמרו ליה מי עדיפת לן מינה דכתיב וקראת לשבת עונג אדרהכי אשכח ההוא כבדא דהוה בה סמפונא דבליעא דמא אמר להו אמאי עבדיתו הכי אמרו ליה אלא היכי נעביד אמר להו יקרעו שתי וערב וחיתוכא לתחת וה"מ כבדא אבל דטחלא שומנא בעלמא הוא כי הא ^אדשמואל עבדי ליה תבשילא דטחלי ביומא דעביד מלתא אתמר כבדא עילוי בשרא שרי דמא ^אמשרק שריק כחלא עילוי בשרא אסור מאי טעמא חלב סרוכי מסריך רב דימי מנהרדעא מתני אפכא כחלא עילוי בשרא שרי מ"ט חלב שחוטה דרבנן כבדא עילוי בשרא אסור דם דאורייתא דרש מרימר ה"הלכתא בין כבדא בין כחלא תותי בשרא שרי עילוי בשרא דיעבד אין לבתחלה לא רב אשי איקלע לבי רמי בר אבא חמוה חזייה לבריה דרמי בר אבא דקא שפיד**

ומשום שמנוניתא משום דמא מאי כי הדר סליק אשכחיה לר' זריקא אמר ליה האי נמי לא תבעי לך דאנא וינאי בריה דרבי אמי איקלען לבי יהודה בריה דר' שמעון בן פזי וקריבו לן קניא בקופיה ואכלנא מתקיף לה רב אשי ואיתימא ר' שמואל מזורקיניא ודלמא פי קנה חוץ לקדרה הוה אי נמי אמיחלט הוה חליט ליה מעיקרא כי הא דרב הונא חלטי ליה בחלא ורב נחמן חלטי ליה בברותחין וסבר רב פפא קמיה דרבא למימר חלא אסיר אמר ליה אי חלא אסיר איהו נמי אסיר כי היכי דפליט הדר בלע רב בר שבא איקלע לבי רב נחמן אייתו ליה כבדא שליқа ולא אבל אמרו ליה בר בי רב דלגיו לא אכיל ומנו רב בר שבא אמר להו רב נחמן גאמו לשבא כתנאי ר' אליעזר אומר הככד אוסרת ואינה נאסרת מפני שפולטת ואינה בולעת ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר מתובלת אוסרת ונאסרת ^אשולוקה אוסרת ונאסרת ^ברבה בר רב הונא אקלע לבי רבה בר רב נחמן אייתי לקמיה תלת סאוי טחאי אמר להו מי הוה ידעיתו דאתינא אמרו ליה מי עדיפת לן מינה דכתיב וקראת לשבת עונג אדרהכי אשכח ההוא כבדא דהוה בה סמפונא דבליעא דמא אמר להו אמאי עבדיתו הכי אמרו ליה אלא היכי נעביד אמר להו יקרעו שתי וערב וחיתוכא לתחת וה"מ כבדא אבל דטחלא שומנא בעלמא הוא כי הא ^אדשמואל עבדי ליה תבשילא דטחלי ביומא דעביד מלתא אתמר כבדא עילוי בשרא שרי דמא ^אמשרק שריק כחלא עילוי בשרא אסור מאי טעמא חלב סרוכי מסריך רב דימי מנהרדעא מתני אפכא כחלא עילוי בשרא שרי מ"ט חלב שחוטה דרבנן כבדא עילוי בשרא אסור דם דאורייתא דרש מרימר ה"הלכתא בין כבדא בין כחלא תותי בשרא שרי עילוי בשרא דיעבד אין לבתחלה לא רב אשי איקלע לבי רמי בר אבא חמוה חזייה לבריה דרמי בר אבא דקא שפיד

מסרך סריך. נדבק ונצלע: **הלכא כו'.** ולדידן אסור לגמרי לכתחלה לפי ששפודים שלנו אינן תלויין אלא שוכבות ופעמים שמרים וצב השפוד ומנאל התחתון עליון ופעמים שמשפילו ומנאל חצרו עליון הלכך צין שהככד לצד הראש וצין שהוא לצד אסור: שפיד

טחלא שומנא בעלמא הוא: **דמא משרק שריק.** וא"ת למה לי האי טעמא תיפוק ליה דכבולעו כן פולטו וכ"ת דאכטריך להתיר אפילו למאן דלית ליה כביד צולין (גו"ט) כבולעו כן פולטו אכתי קשה דמסקינן התם דמולייתא שריא אפילו לכתחלה מהאי טעמא והכא פסקינן דאסור לכתחלה לכולי עלמא ואי משום דפעמים נללה הבשר שלמטה מן הככד תחלה והככד עדיין פולטת ונפל על הבשר וכשמסירין הבשר הרי צלע ולא היה לו שהות לפלוט א"כ צשרא עלוי צשרא נמי ליחסר מהאי טעמא כשהתחתון נללה קודם ומסירין אותו מן השפוד ויש לומר דככד שיש בו שפע דס לא אמרינן כבולעו כן פולטו והא דאמרינן כביד צולין (גו"ט) דלצ קורעו אחר צישולו משום דכבולעו כן פולטו אע"פ שיש בו שפע דס א הלצ מתבשל ומתייצב בתקומו בחלל הלז: **דב דאורייתא.** אע"ג דאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כא.) דס צבשלו אינו עובר עלוי מ"מ תחלה כשנפלט עד שלא נתבשל היה דאורייתא אבל חלב שחוטה תחלתו דרבנן ומיהו קשה לפי מה שפירש ^אהקונטרס לעיל"ו דדס ככד אפילו פירש לאו דאורייתא מדלא חשיב ליה צפרק דס שמיטה (כריתות דף כא:) צהדי לצ וטוחול וכליות: **תותי בשרא שרי.** וא"ת כחל היאך מותר תותי צשרא והלא שמנונית הבשר נוטף על הכחל ואי צקיעו שמי וערב וטחו צותל א"כ עילוי צשרא נמי לישתמי דהא מותר לבשלו עם הבשר צקדרה וי"ל דהכא גרע טפי דאע"פ שקיעו עדיין נוטף החלב מן הכחל על הבשר וניכר שהוא צעין ויש ללמוד מכאן היתר פשוט דהיכא דקיעו שמי וערב וטחו צותל דמותר לבשלו עם צשר צקדרה כדצרי ר"ת ולא מצינו צקונג' שחולק עליו צוה דהא צהדיא שרי הכא תותי צשרא אע"פ ששמנונית הבשר על הכחל ומה שמהרים שלא לחתוך כחל רותח צכסין של צשר מנהג של הצל הוא דאפי' בשפוד אחד שרינן הכא לכתחלה כשהכחל למטה ואפי' עילוי צשרא לכתחלה הוא דאסור מטעם דפרישית אבל דציעצד שרי: מליח

כל הבשר פרק שמיני חולין

קיא.

בי הא דרב הונא חלטי ליה בחלא ורב נחמן חלטי ליה ברותחין. וא"ת ותפשטו מינה דאסור מדהו צריכי למחלטיה וי"ל דלדידהו נמי הוה מספקא להו ולכך היו מחמירין ודוקא לבשל עם הבשר הוו חלטי ליה שלא תאסור הבשר אבל צפני עגמא אינה נאסרת: **רב בר שבא איקלע צבי רב נחמן אייתו ליה כבדא שליқа ולא אבא.** צריך לומר שלא היה נחלט צרותחין ולפי שלא היה צשר אחר עמו לא הוצרכו לחלטו אע"פ שפולט דס ולאסר הרוטצ והכלים מזה לא היו חוששין כיוון שהככד עצמו מותר שאין לומר שנחלט וע"י כן היה רצ נחמן מתירו אבל אם לא נחלט היה אסורו וצר צבא היה צבור דחליטה אינה מועלת א"כ לא מייתי שפיר כתנאי דתנאים לא נחלקו צוה: **וחתובריה דתחת.** לבשלו צקדרה אחר צלייתו או מליחתו איירי דאי לאוכלו צלי למה לי חתוכה דמה שפולט שריק ונופל ^אדמה שלא נפלט הוי דס האצרים שלא פירש ושרי ^(א) פ' דס שמיטה ^א (כריתות דף כא) ואי משום דס סמפונות הככד צריך קריעה אף צללי דהוי צכרת אע"פ שלא פירש א"כ צטחול נמי אי אכא סמפונות למה לא ילטוך קריעה ועוד דצכרא הוא דאין צטחול סמפונות וא"כ מה צא להשמיענו אבל דטחלא לא וצה"ג כתב האי מאן דמללי כדצא צשולמיה צריך לתמוכה מ"ט דאילו דמא ומכנים צסמפונות והיכא דלא קריעה לקריעה לאחר צשולו וחומץ וילא דס הכנוס צסמפונות ולא חיישינן שמהל דס הסמפונות חזר ונצלע צככד דהא מסקינן צביד צולין (פסחים דף עד): דכבולעו כן פולטו:

אבא טחלא שומנא בעלמא הוא. היינו דוקא גוף הטוחול הוא שומן אבל דס היוצא ממנו אסור דתניא פ' דס שמיטה (כריתות דף כא.): **כבדא עילוי בשרא או אסור.** לכתחלה אסור לכ"ע אע"ג דצשרא עילוי צשרא שרי אפי' למאן דלית ליה צפרק כיצד צולין (פסחים דף עד:) כבולעו כן פולטו משום דדס מיערק שריק צככד שיש בו רוב דס שאינו יכול לצאת ע"י מליחה כמו צשאר צשר כדמשמע כוליה שמעתין לא שריק שפיר ולפירוש ר"ת לא ניחא כולי האי דככולה שמעתין לא נסתפק

דדס הככד כ"א להקל ולהתיר צלא מליחה ולא להחמיר ואע"פ שדצברנו לעיל שאינה צולעת מחמת שטרודה לפלוט לעולם מ"מ עיקר השמועה אינה מדצר זה ולכאורה משמע שמאותו טעם שדצברנו צכח השמועה הוא צא לאסור ככדא עילוי צישרא ומיהו י"ל דקאי אמאי דאמרינן מקמי הך מילתא הני מילי ככדא שיש בו רוב דס אבל דאי טעמא תיפוק ליה דכבולעו כן פולטו וכ"ת דאכטריך להתיר אפילו למאן דלית ליה צכתי פולטת ונפל על הבשר וכשמסירין הבשר הרי צלע ולא היה לו שהות לפלוט א"כ צשרא עלוי צשרא נמי ליחסר מהאי טעמא כשהתחתון נללה קודם ומסירין אותו מן השפוד ויש לומר דככד שיש בו שפע דס לא אמרינן כבולעו כן פולטו והא דאמרינן כביד צולין (גו"ט) דלצ קורעו אחר צישולו משום דכבולעו כן פולטו אע"פ שיש בו שפע דס א הלצ מתבשל ומתייצב בתקומו בחלל הלז: **דב דאורייתא.** אע"ג דאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כא.) דס צבשלו אינו עובר עלוי מ"מ תחלה כשנפלט עד שלא נתבשל היה דאורייתא אבל חלב שחוטה תחלתו דרבנן ומיהו קשה לפי מה שפירש ^אהקונטרס לעיל"ו דדס ככד אפילו פירש לאו דאורייתא מדלא חשיב ליה צפרק דס שמיטה (כריתות דף כא:) צהדי לצ וטוחול וכליות: **תותי בשרא שרי.** וא"ת כחל היאך מותר תותי צשרא והלא שמנונית הבשר נוטף על הכחל ואי צקיעו שמי וערב וטחו צותל א"כ עילוי צשרא נמי לישתמי דהא מותר לבשלו עם הבשר צקדרה וי"ל דהכא גרע טפי דאע"פ שקיעו עדיין נוטף החלב מן הכחל על הבשר וניכר שהוא צעין ויש ללמוד מכאן היתר פשוט דהיכא דקיעו שמי וערב וטחו צותל דמותר לבשלו עם צשר צקדרה כדצרי ר"ת ולא מצינו צקונג' שחולק עליו צוה דהא צהדיא שרי הכא תותי צשרא אע"פ ששמנונית הבשר על הכחל ומה שמהרים שלא לחתוך כחל רותח צכסין של צשר מנהג של הצל הוא דאפי' בשפוד אחד שרינן הכא לכתחלה כשהכחל למטה ואפי' עילוי צשרא לכתחלה הוא דאסור מטעם דפרישית אבל דציעצד שרי: מליח

עין משפט נר מצוה

עג א ב מיי פ"ו מהל' מאכלות אסורות הל' ז סמג לאוין קלו טוש"ע י"ד ס' עג סעיף ב:

עד ג טוש"ע שס סעיף א:

עה ד מיי שס הל' ט וסמג שס טוש"ע י"ד ס' עד:

עו ה מיי שס הלכה ח [ופ"ט הלכה יד] טוש"ע י"ד ס' עג סעיף ד וס' ז סעיף ד:



עזי רש"י

אשטרוינג'ט
[אשטרוינג'ט]. סוגר.



שיטה מקובצת

[א] שולוקה אוסרת ונאסרת. ג"כ עי' תוס' ובחים דף צ' ע"ב: **[ב]** דמה שפולט שריק ונופל ומה שלא נפלט הוי דם האברים שלא פירש ושרי ואפי' מצות פירוש אין בו כדאמרי' פ' דס שחיטה ואי: **[ג]** אע"פ שיש בו שפע דם דם הלב מתבשל:



רבינו גרשום

קריבו ליה קניא בקופיה ואכלן. כלומר קריבו ליה הככד עם הריאה והקיבה והלב דנשלק כמו שהוא ואכלן ש"מ דאינה נאסרת: דלמא פי קנה חוץ לקדרה הוה. כלומר שהדם פלט חוץ לקדרה: אי נמי מחלט הוה חליט מעיקרא. כלומר חלטי ליה בחלא מעיקרא דשלקי ליה דנפק כולי דמא מעיקרא דשלקי לה: חלא אסיר. כלומר דפליט דמא בחלא: גמעה לשבא. כלומר אכלוה בעל כרחיה: מתובלת אוסרת ונאסרת. כלומר דמחתמת תבלין יש בה סדקין ובולעת: טחיי. מוני מאכל: דמא משריק שריק. כלומר הדם של כבד משלשל למטה ואינו זב לבשר שקרוב לו: חלבא מסריך סריך. כלומר אינו זב למטה אלא סריך למעלה ונכנס לבשר ובולע הבשר: